

Nr. 10, vol. 23

1923

ŽVAIGŽDĖ = The STAR.

A LITHUANIAN MONTHLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3654 RICHMOND STR., PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 25 c.

Spalis m. -- October, 1923

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1879.

“ŽVAIGŽDĒS”
SPAUSTUVĒ

ATLIEKA VISUS SPAUDOS DARBUS
GERAI, PIGIAI IR GREITAI.

SPAUSDINA:

Knygas, Cirkuliorius, Tikietus, Konstitucijas, Visiting ir Bu-
siness Cards, Užkrietimus Veseliju, Kopertus, Laiškus ir tt.

**Kas Darbą Paves,
Pasidžiaugs**

Kreipkitės šiuo antrašu:

“ŽVAIGŽDĒS,”
3654 RICHMOND ST.,
PHILADELPHIA, PA.

8717-14705

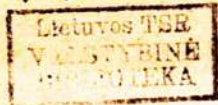
Kun. Nikodimas Potkus.

➤ Kieno Dvasia?

Sį meta, apvaikšciojant 40 m. sukaktuves isikūrimo laikraščio „Aušros“, nekurių rašytojų norėta įkalbėti, būk su „Aušra“ prasidėjęs tiktai Lietuvos atbudimas ir tautiškas susipratimas. Ant kiek dvasiškija prisidėjo prie „Aušros“ uždėjimo ir palaikymo yra jau užtektinai priparodyta kitų rašytojų. Aš čia noriu tiktai pabrėžti, kad Lietuvos dvasiškijos tautiškas atbudimas ir susipratimas iš pačios dvasiškijos kilęs.

Dvasiškija, pasidėkojint nelemtam Lenkų apaštaltavimui Lietuvoje, buvo, teisybė, žymiai prisidėjusi prie

P400-3386

Lietuvos lenkinimo ir Lietuvos tautiško susipratimo migdymo. Ypač tame punkte prasikalto Vilniaus Universito profesoriai jezuitai ir augštesnioji dvasiškija, iš dvarponių kilusi.

Bet aplinkybėms atsimainius ta pati dvasiškija, taisydama savo pranakėjų klaidas, teipgi žymiai prisidėjo prie Lietuvos tautiško atbudimo. Didžiausia Lietuvos tautiško atbudimo garbė priklauso be abejonės a. a. Zemaičių vyskupui Valančiui.

Lig vyskupo Valančiaus laikų Zemaičių vyskupija valdė paprastai grapai, kunigaikščiai arba šėip iš didžiųjų dvarponių kilmės vyskupai. Kaip a. a. Motiejus Valančius, žemaitis, ukininko sūnus, pakliuvo į Zemaičių vyskopus, tai yra klausimas. Tur būti, rusams pradėjus katalikų dvasiškiją varžyti ir persekioti, dvarponiai jau nebestatė savo kandidatūros į Zemaičių vyskopus! Kaip tenai nebūtų, Motiejus Valančius, valstiečio sūnus užėmė Zemaičių Vyskupijos katedrą ir palikęs vyskupu pasirodė geriausiu ir veikliausiu ganytoju pavestų sau avelių: ir Jis savo avelės mylėjo ir jų reikalais rūpinosi, ir avelės jį mylėjo ir Jo balso klausė ir Jo pavyzdį sekė.

Didžiausis vyskupo Valančiaus nuopelnas tai Jo noras Lietuvos valstiečius apšviesti. Tam tikslui atsiekti jis netik žodžiu žmones mokino, bet dar parašė lietuvių kalba daugybę knygelių, ko nei veinas lig šiol Zemaičių vyskupas ne buvo daręs. Ir teip vyskupas Valančius sutvarkė lietuviams maldaknyges, giesmynus arba kantičkas, parašė Gyvenimus arba „Zivatus Sventųjų, kurių vardais Zemaičiai ypatingai geb vadinties“, aprašė labai gražia, populiarišką Zemaičių kalba „Zemaičių Vyskupyste“ t. y. įvairias Zemaičių Vyskupijos parapijas, jų užde-tojus, fundatorius arba koletorius. Teipgi parašė keleta

svietiško turinio knygučių žmonėms pasiskaitymui ir pasimokinimui, kaip antai: „Palangos Juzė“ ir t. t.

Kas vyskupą Valančių privedė prie tokio Lietuvos valstiečių ir jų kalbos pamylėjimo, lig šiol dar ganėtinai neišaiškinta. Stebėtis reikia, kaip vyskupas Valančius, būdamas pats išauklėtas lenkiškose mokylose, ne persiėmė lenkiška dvasia ir kaip jis griežtai ir atvirai atsitraukė nuo savo pranokėjų ir mokytojų tradicijų! Gal neapsiriksių pasakydamas, jog turėjo būti dvi priežastis vyskupo Valančiaus tautiško susipratimo: svarbiausia priežastis, tai vysk. Valančiaus didelė meilė prigimtos šalies ir kalbos ir augštas savo ganytojiškų priedermių supratimas, o gal būti iš dalies, noras atkeršyti sulenkėjusiems Lietuvos dvarponiams, kurie vyskupo Valančiaus, kaipo kilusio iš ukininkų — valstiečių, viešai neapkentė ir prie progos žemino, vadindami Jį „muzikų vyskupu“. Ne pro šalį bus paminėjus vieną atsitikimą prirodymui, kaip Lietuvos dvarponiai, svietiškiei ir dvasiškiei, iš dvarponių kilę, vyskupo Valančiaus neapkentė. Vieną kartą vyskupas Valančius turėjo važiuoti per Silavą. Silavos klebonas, rodos, Jastrambskis, apie tai žinodamas, norėjo ta progą pasinaudoti, kad iš vyskupo pasijuokus. Taigi vyskupui per miestelį važiuojant minėtas Jastrambskis pamojo vyskupo vežėjui, kad tas sustotų. Vežėjui sustojus, vyskupas, pamatęs kleboną prisiartinant, atidarė karietos duris ir paklausė: „ko Tamsta nori, Tėveli?“ Tas atsakė: „„Nieko, tiktai norėjau pamatyti, kaip muzikui pritinka karietoje važiuoti!““ Ir tai pasakęs nuėjo sau šalin cigarą rūkydamas.

Kaslink vyskupo karietoje arba automobiliuje važiavimo reikia žinoti, kad vyskupo urėdas arba Jo augštas pašaukimas to reikalauja, kad Jis viešai gražiai ir iškilmingai pasirodytų, nes Jis yra Bažnyčios kunigaikštis arba jenerolas.

Varniuose gyvendamas vyskupas Valančius turėjo prie savęs savo motiną. Vyskupo rumai nuo katedros Varniuose yra nepertoliausiai, kokie 4—5 blokai. Kad vieną kartą vyskupui reikėjo važiuoti į katedrą ant iškilmių, vyskupo motina, matydama arklius į karietą užkinkytus, sako savo sūnui, vyskupui Valančiui: „Motiejeli, kam čia ta karieta? Toks gražus oras, galėtum ir pėsčias nueiti!“ Vyskupas atsakė: „Teip, mama! Motiejus galėtų pėsčias nueiti, o vyskupas negali eiti pėsčias!“

Vyskupas Valančius netiktai pats rašė, bet ir kitus ir svietiškius ir dvasiškius rašyti ragino. Terp kitų vyskupas Valančius nekuri laiką savo rumuose užlaikė garsų istoriką Simaną Daukantą kaipo raštininką. Tas be abejonės daug pasinaudojo iš vyskupo Valančiaus žinių savo istoriškiems veikalams išleisti. Iš daugybės kunigų, kurie pasekė vyskupo Valančiaus pėdomis t. y. pradėjo šį bei tą rašyti, paminėsiu pirmoje vietoje savo tris dėdes, kunigus Jozumavičius alias Juzumas: Antaną, Tadaį ir Vinčą. A. a. kun. Antanas Juzumas buvo paprastas darbininkas Kristaus vyndaržyje; numirė būdamas Vidžių klebonu, nieko neparašęs.

Kun. Tadas Juzumas, šv. Teologijos magistras, Zemaičių Seminarijos inspektorius, sako, buvęs vyskupo Valančiaus konkurentu ant Zemaičių Vyskupijos sosto; bet pagal Sventraščio žodžių „Sors cecidit supra Mathiam“ t. y. „giliukis kritęs ant Motiejaus“ (Valančiaus). — Minėtas kun. Tadas Juzumas, būdamas mokytas vyras, galėjo daug ką parašyti ir, sako, būk rašęs; bet gyvas būdamas pats nieko neišleido. Jo rankraščiais pasinaudojo jo jauniausias brolis, kun. Vincentas Juzumas, kurs per ilgus metus klebonavo Senuose Varniuose ir už savo veiklumą ir nuopelnus buvo pakeltas į garbės kanauninkus.

A. a. kun. Vincentas Juzumas išleido daug kningelių, ypatingai dvasiško turinio, kaip antai: „Aplankymas parapijos per jos kleboną“, „Sv. Izidoriaus gyvenimas“ ir kitas, kurios jau seniai išparduotos ir gauti niekur nebe-galima.

Kun. Tumas vadina kun. Vincentą Juzumą „pliagiato-riumi“ t. y. būk kun. Juzumas pats nieko neparašęs, o ką tiktai išleidęs savo vardu, tai visa būk esą a. a. kun. Tado Juzumo parašyta. Aš teip drąsiai nedrįščiau tvir-tinti, nes aš žinau, jog a. a. kunigas Vincentas Juzumas teipgi mėgo rašyti. Garbei a. a. kunigo Vincento Juzumo reikia pasakyti, jog jis buvo tikrai bažnytinis žmogus. Jis džiaugėsi Bažnyčios augimu ir išsiplėtojimu po visą pasaulį; jis gausiai rėmė katalikų misijas pagonų kraš-tuose: tekdavo pamatyti pagarsintas laikraščiuose jo gau-sias aukas pasiūstas misijoms po 500 rublių ant karto ir po daugiaus.

Ypatingai kun. Vincentas Juzumas džiaugėsi išsiplė-tojimu Katalikų Bažnyčios Tėvynėje Lietuvoje. Jis iš-leido Lietuvos žemlapį su pažymėjimu visų parapijinių ir filijinių bažnyčių ir koplyčių. Kaip paskutiniuose lai-kuose įvairiuose vietose Lietuvoje pradėta mūryti daug naujų bažnyčių, tada a. a. kunigas Vincentas paliepė sa-vo giminaičiui, Bronislovui Juzumui, kurį pats auklėjo, leisdamas į Palangos gimnaziją, nupiešti Lietuvos žemla-pį su pažymėjimu atskiromis varšomis mūrinių ir medi-nių bažnyčių Lietuvoje ir tą žemlapį pasikabinęs ant sie-nos džiaugėsi, kad Lietuvoje medinės Bažnyčios nyksta, o jų vietą užima gražios tvirtos, mūrinės bažnyčios.

Tolesniai būdamas Varnių klebonu kun. V. Juzumas, sekdamas vyskupo Valančiaus pavyzdį, buvo sumanęs parašyti ir išleisti istoriją tų parapijų, kurios vyskupo Valančiaus kningoje: „Zemaičių Vyskupystė“ netilpo, ypač Ukmergės ir Zarasų apskričių parapijas vėliaus priskirtas prie Zemaičių Vyskupijos. Buvo jau surinkęs labai daug medžegos apie tai, kas, kur, kokias bažnyčias pastatė, kokie dvarponiai, kokias žemes ir turtus toms bažnyčioms paaukavo ir t.t. Šią savo veiklą a. a. kun. Vincentas Juzumas rašė lenkų kalba, norėdamas jį Varšavoje atspaudinti teip, kad galima būtų tą kningą viešai naudotis, nes lietuvių spauda dar tebebuvo rusų valdžios uždrausta. Visa nelaimė, kad a. a. kun. Vincentas senatvėje labai neaiškiai rašė: iš priežasties senatvės jam ranka drebėjo teip, jog ir pripratusiam sunku buvo jo rankraštį išskaityti. Bet nežiūrint to viso, a. a. kun. Vincentas norėjo tą savo veiklą, žūt būt, spaudai prirengti; taigi, kad aš, būdamas studentu, o paskiaus klieriku, nuvažiuodavau prie jo, kaipo dėdės, atostogų laiku pasisvečiuoti, tai jis man liepdavo tą savo veiklą perrašinėti. Kadangi aš nevisur tegalėdavau jo rankraštį išskaityti ir kadangi aš neilgai Varniuose būdavau, nes man linksmiaus būdavo atostogas praleisti gimtinėje Sedos parapijoje, tai aš nedaug ką tegalėjau perrašyti. Kun. Tumas rašo, jog kun. V. Juzumas savo paskutiniaisiais gyvenimo metais, kaip jau buvo atsitraukęs nuo parapijos valdymo ir gyveno savo namuose, buvęs pasisamdęs tam tikrą rašytoją kuriam pats savo veiklą diktavęs. Bet ir tokiu būdu neprieita prie pageidaujamų rezultatų t. y. veikalas paliko neužbaigtas.

(Toliaus bus.)

Vysk. M. Valančius pirmutinis ginamų raštų platintojų organizatorius.

Ginamosios Literatūros Platintojai.

Aušrininkas Rygiškių Jonas (Obelaītis), tikru vardu **Jonas Jablonskis** „Lietuvoje“ (N. 51, 1923 „Aušros“), 40 metų sukaktuvių numeryje teisingai patėmija, kad „Aušrininkų armija“, išbudinusi tėvynę iš tautiško miego buvusi „daug didesnė už rašytojų būrelį“. Toje armijoje labai daug dirbę knygnešiai, įvairiausi kurstytojai ir žadintojai, kurie susisiekdavę su Prūsų spauštuvėmis Tilžėje, Ragainėje, Bitenuose ir tais Prūsų žmonėmis, be kurių pati Aušra nebūtų galėjusi aušti Lietuvos kraštui.

Jurgis Bieliakas ir kun. A. Milukas
(fotografija n. Tilžėje 1902 m. vasarą).

Suvalkijoje ir Kaune. Miliauskas gi buvo poetas, rašinėjo eiles į „Aušrą“ po slapyvardžiu Miglovara ir užsisakėdavo taip pat nuo šimto iki pusantro šimto egzempliorių, kurių dalį platino Rygoje, o per H. Allunaną, knigininką Mintaujoje, ir per mokinius paskleisdavo Zemaitijoje.”

Tuodu paminėtu vyru Kraučiuonas ir Miliauskas — Miglovara parūpindavo didesnę dalį (0.8) „Aušros“ prenumeratorių. „Aušros“ spaudinama buvę 1000 egz. bet prenumeratos keliu eję nedaugiau 500, kurių skaitlius paskiaus sumažėjęs. Likusieji numeriai buvo vėlesniais laikais paleisti į žmonis knygamešių, atvykstančių į Tilžę parsigabentų Lietuvos žmonių reikalaujamų malda-knygių. Dr. Sliupas savo viršminėtoje paskaitoje tvirti-

Dr. J. Sliupas savo paskaitoje Laikraštinių Kursuose pripažįsta kad „ypatingai pačioje pradžioje „Aušrai“ būtų labai sunku buvę užsilaikyti, jeigu nebūt jos palaikyti norėję P. Kraučiuonas, mokytojas Mariampolės gimnazijoje, ir Juozas Miliauskas, policijos viršininkas (okološčėnyj) Rygoje. Kraučiuonas užmokėdavo už šimtą ar du šimtu egzempliorių ir per Nau miestį jis pats parsisiųsdavo savo žinomais keliais (dažnai papirkdamas žandarus) per mokinius gi jis plačiai paskleisdavo „Aušrą“

P. Mikolainis.

na, juog „tarp pirmutinių „Aušros“ nešėjų reikia paminėti tūlą Angrabą, kuris nešdavo maldaknyges kun. Siderevičiui į Sudargą; prie jo prisidėjo keli pagalbininkai. Vėliaus apsigyveno Tilžėje P. Mikolainis, kuris ir pats knygas gabeno ir sėbrų susieškojo. Pagarsėjo Svedas, kurs galiaus tapo rastas nušautas netoli Vadžgirių. Ypatingai atsižymėjo Baltasai Erelis (Jurgis Bieliakas nuo Sosto), arti Biržų ir drąsumu ir pasišventimu ir nenualsumu. Taip

pat mano dėdė Rokas Vaitkus iš Lukošaičių turėjo savo stotis ir sėbrus per daugelį metų (jis galiaus mirė Amerikoje). Šitie vyrai ir daugelis kitų, kurių vardai, jau iš mano omens išnyko (mūsų pabraukta Red.), yra užsipelnę amžiną Lietuvų tautos padėką už knygų iš Prūsų gabenimą, neatsizvelgiant į joki pavojų. (Karės metų, sako, Bieliaką radę pamiškėje negyvą ir jis esąs palaidotas Vabalninke).”

Sliupo minimas Mikolainis „Varpo“ 1920 m. N.N. 6—7 ir 8—9 straipsnyje „Atsiminimai iš Varpo gyvenimo“ rašo, juog jis pradėjęs „nešioti visokių knygų iš Prūsų“ ir platinti Lietuvoje „Šviesos“ laikais; „pirmą kart nuykęs Tilžėn apsipirkti Kalėdoms“ rudenyje 1888 metais (į du metų po „Aušros“ užmigimui). Tame pat straipsnyje P. Mikolainis vadina kun. Ad. Grinių (Grinevičių) — Jungtą vyriausiu direktorium anų metų slapto lietuvių tautos pačto. Esą kun. Adomas Grinius

(Grinevičius) „buvo lyg ašis, apie kurią sukosi lietuviškas ratas — kur išskirstoma buvo visokia, be skirtumo, literatura. Jo rūpesčiu buvo suorganizuota „Šviesos“ skaitykla... per jo rankas ėjo daugelis visokių knygų i Dzūkiją, ir i Seinų Seminariją“.*)

Kun. Ad. Grinius (Grinevičius) pirm 30 metų brangus lietuviams patriotams po Jungto pseudonimu, sulyg Seinų Vyskupijos kunigų sąrašą, gimęs 1845 m. i kunigus iššvestas 1870 metais. „Aušros“ laikais ėjo ketvirtą dešimtį. Jo lietuviškos literatūros platintojų ratelin priklausė tokie volūs, pilni pasišventimo ir daug žadą tėvynei vyrai, kaip velionis Dr. Petras Matulaitis, Dr. Kaukas (seiniškis), ir t.t. Daktarai P. Matulaitis ir Kaukas, varpininkų brangus leader'iai „Paulius“ ir „Raulas“, anų metų gentleman'ai par excellence visur prieidavę, savo mokėjimu sugyventi su visais valdininkais ir ponais lenkais, ilgai mokėjo paslėpti savo pilną pasišventimo ginamos literatūros platintojų darbą. Per savo pažintis jie neviena papuolusi i žandarų nagus lietuviškų knygų platintoją išželbėjo. 1892 metais, besilinksmindami su žandarų viršininku Vilkaviškyje, jie išgavo nuo ano dokumentus, įrodančius Seinų seminarijos klierikus esant leidėjais Tilžėje atspausdo Kalendoriaus. Gal Dr. Kaukui, „Varpo“ sumaniam administratoriui, ir teks paskęsti užmiršimo vilnyse, bet Pauliui, turinčiam net du brolius, nukentėjusiu už lietuvišką spaudą, dabar Amerikoje besidarbuojančiu tarp lietuvių, reikėtų išplaukti prieš skaitančios mūsų visuomenės akis. Kalbinau jo brolių Vaclova, kad ką parengtu spaudai. Išsiteisino daugybe misijonieriaus reikalų. Deja, jei ir kitam broliui daktarui skaitlingi ano pacientai neleis išgelbėti užsitarnavusį Lietuvai ginamos literatūros platinimu, pirm laiko mirusį ištėrmime tolimoje šiaurės Vologžoje

*) Varpas, 1920, N. 6—7, psl. 179.

brolių nuo užmiršimo! T. Kalnietis N. 9, 1900 m. „Tėvynės Sargo“ straipsnyje „a. a. Daktaras Petras Matulaitis“ teisingai sako: „Mirtis a. a. D-ro Petro Matulaičio nuskaidino netik jo tėvus ir giminę, bet ir visą Lietuvą! Jug a. a. Petras buvo vienu iš mūsų tėvynės geresnių sūnų, kurs jos reikalus suprato, ant jos labo darbavosi, ant galo už ją kentė ir galvą paguldė! Tas smūgis tuo mums skaudesnis, kad nespėjome da' apraudoti a. a. Vinco Kudirkos, o štai jau mirtis mums kitą tėvynės paramą išrovė..... aš a. a. Petrą pažinau, kaipo vieną iš didžiausių ikšiol Lietuvos mylėtojų ir uoliausių jos darbininkų....“

(Taša bus.)

NUO REDAKCIJOS.

Ne iš mūsų kaltės „Aušros 40 m. sukaktuvėse“ knygos dar neužbaigtos. Tad prašome gerbiamų skaitytojų turėti kantrybę ir dar palaukti. Tas pavėlinimas veikalui išeis ant gero. Vietoj 160 puslapių knygoje bus iki be biskio 300 puslapių, čiola kapa „Aušros“ psl. fotografijų ir suvirš 50 iliustracijų — aušrininkų ir mūsų raštijos karžygių paveikslų. Knygų kaina irgi turėsime pakelti proporcionaliai.

„AUŠROS“ 40 M. SUKAKTUVESĖ

Tuo vardu išleisime Lapkričio mėnesio „Zvaigždės“ numerio knygas, kurios bus dviejose dalyse. Pirmosios dalies, iš 116 puslapių, sekanti yra įtalpa:

PIRMOS DALIES INTALPA.

	pusl.
Dedikacija	3
Basanavičiaus namai Varnoje (paveikslas)	4
Dr. Basanavičius 1883 m. (pav.)	7
Prakalbos vietoje	9
Vysk. A. Baranauskas (pav.)	11
Aušros įkūrėjas apie Baranauską	12
Broliai Juškevičiai, kun. Antanas ir prof. Jonas (pav.) 13	
„Aušros“ genezis (ilustruota pav. Višteliausko, Sliupo, Mikšo ir Jankaus)	14
Aušrininkų jubilėjinis paveikslas	19
Apie Šernių ir kun. Norkų	20
Aušrininkai rašytojai (il. pav. Gužučio, Mažučio, Vanagėlio, Kėkšto, Vaičiaičio)	21
Prof. Jaunius (paveikslas)	25
Aušrininkams (Turčiniškio eilės)	26
P. Kraučiuono pav. petrapiliečių grupoje	27
S. Gimžauskas (pav.)	29
Dr. Totoraitis apie Gimžauską	30
Prof. Volteris (pav.)	31
Pranaiciūtė apie Volterį	32
Aušros 40 sukaturvių paminėjimui (prof. Volterio)	33
Aušros N. 1 facsimile	45—68
Aušros 1883 m. kompleto įtalpa	69—70
Kun. A. Burba (pav.)	7

Aušros 2-jo N. psl. 52 facsimile	72
Davainius Silvestravičius (pav.)	73
Aušros 2-jo N. psl. 54 ir 55 facsimile	74—75
Aušros 3-jo N. psl. 65 facsimile	76
Aušros 4-jo N. psl. 119, 120 facsimile	77—78
Maculevičius — Maironis (pav.)	79
Mūsų Karionių Metu	80
Basanavičiaus laišakai Milukui	80—96
Basanavičiaus rankraščio facsimile	93—96
Dr. V. Kudirka (pav.)	97
Kunigai: Jusaitis, Alšauskas, Urbanavičius ir Tumas (pav.)	99
Kudirkos laišakai Mikolainiui	97—112
S. Kušelevskio laiškas kun. Burbai	112
Dr. J. Gaidžio laišakai kun. Burbai	113—116

Antroje dalyje, pamargintoje taip pat kaip pirmoji, iliustracijomis bus raštai redaktorių: „Vienybės“ — J. O. Sirvydo apie lietuvių atbudimo prietelius susiedinėse tautosose, „Garso“ — L. Simučio apie mūsų atbudimo perijodo dainius ir „Tėvynės“ — Vitaičio apie platintojus lietuvių literatūros.

Antroje dalyje taip pat tilps kun. Miluko referatas „Tautos atbudimas“, kurio kalbą pertaisė prof. Jablonskis), apie Ginamosios liet. literatūros platintojus, su-trauka Lietuvos ex-prezidento Smetonos rašto apie Mai-roni, irgi Vaižganto kalbos „Aušros“ sukaktuvėse su-trauka, platesnė žinia apie Bieliaką (Baltaji Erelį), vieną uroliausių liet. knygų platintoją ir t.

• Abiejose „Aušros“ 40 metų Sukaktuvių“ knygų daly-se bus suvirš 200 puslapių. Pagarsinimų skyriuje bus keletas dešimtų patriotiškų lietuvių, kurie savo lėšomis prisidėjo prie knygų patobulinimo, vardai. Visi užsimo-kėjusieji prenumeratą „Zvaigždės“ skaitytojai gaus tas knygas dovanai. Kitiems bus pardavinėjamos už 2 dol. 50 centų.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT,
CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF
AUGUST 24, 1912.

of Zvaigzde published monthly at Philadelphia, Pa, for
October 1923.

County of New York }
State of New York } ss.

Before me, a Notary Public in and for the State
of New York and county aforesaid, personally
appeared Rev. A. M. Milukas who, having been duly
sworn according to law, deposes and says, that he is the
owner in partnership of the Zvaigzde and that the follow-
ing is, to the best of his knowledge and belief, a true
statement of the ownership, management (and if daily
paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication
for the dates shown in the above caption, required by the
Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal
Laws and Regulations, printed on the reverse of this
form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, edi-
tor, managing editor, and business manager are:

Name of —	Post—Office Address:
Publishers, A. Milukas & Co.	3654 Richmond St.
Editor, Julia Pranaitis	" "
Managing Editor, A. Milukas,	94 Hull Ave.
	Maspeth, L. I., N. Y.

2. That the owners are: Rev. A. M. Milukas, 94 Hull
Ave. Maspeth, L. I., N. Y., Julia Pranaitis 3654 Richmond
St., Philadelphia, Pa.

3. That the known bondholders, mortgagees, and
other security holders 1 per cent or more of total
amount of bonds, mortgages, or other securities are: None
A. M. Milukas Business Manager

Sworn to and subscribed before me this first day
of October 1923

(Seal.)

Geo. F. Brelsford
Notary Public.
New York County No. 290
New York Register No. 4088
Term Expires March 30, 1924

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Apeigos Rymo katalikų Bažnyčios. Lenkiškai parašė kun. J. Lunkevičius. Vertė Gerutis. Antra laida, 188 pusl.	.60
Antanukas. Apysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. 40 pusl.	.15
Algimantas arba Lietuviai 13-ame šimtmetyje. Istoriška apysaka. Parašė Dr. V. Prietris. Penki tomai, 488 pusl.	2.50
Anima Villis. Marės Radzevičiūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida, 162 pusl.	.75
Bajoro Vuošvis. Apysaka iš lietuvių gyvenimo. Parašė Jonas Kmitas. 63 pusl.	.15
Biurokratai. Apysaka iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Parašė Jonas Kmitas. 79 pusl.	.25
Fabiolė arba Bažnyčia Katakumbose. Kardinolo Wiseman'o. Vertė Vytautas. 354 pusl.	1.00
Gyvačių Karalius ir kitos apysakėlės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 31 pusl.	.10
Iš kelionės po Europą ir Aziją. Parašė Pranaičių Julė. 380 pusl., 102 iliustracijos (paveikslai), audeklo apdarais	2.25
Skuros apdarais, paausutais kraštais	3.50
Iš daktaro pasakojimų. Rudens diena. Sulaukė. Parašė Šatrijos Ragana. 69 pusl.	.25
Išvakarės gret Lemano ežero. Parašė kun. M. Morauskis. Vertė Gerutis. 172 pusl.	.75
Išpažinties Istorija. Prancuziškai parašė kun. A. Guillois, vertė kun. A. M. Milukas. Antras leidimas 1916 m.	.50
Kova ties Žalgiriais. Istoriška drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis (Dr. V. Pietaris). 31 pusl.	.25
Kunigo giminė. Parašė J. Gerutis. 68 pusl.	.20
Kaip Elzietė praleido Šv. Jono dieną. Parašė P. D. 63 pusl. ..	.20
Krasauninkas—Laižybos—Dievo žmonės. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 28 pusl.	.10
Kun. Dr. M. Gustaičio, Du laiškų iš Kelionės	.05
Kun. Dr. M. Gustaitis.....	.5
Laisvės Metu. Apysaka iš paskutinių atsitikimų. Parašė Antanas 1908 m. 187 pusl.	.75
Laiškai iš Kelionės po Palestiną. Kaštais kun. Antano Miluko. 94 pusl.	.50

Užprašymus ir pinigų "ŽVAIGDŽĖ" 3654 Richmond St., Philadelphia, Pa. adresuokit:

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Lietuviškas Albumas. Dalis I. Istoriskos ir šiaip jau Lietuvos vietos. Parengė ir išleido kun. A. Milukas	.75
Lietuviškas Albumas. Dalis II. ir III. Lietuvos raštininkai, žymesni vyrai ir typai. Parengė ir išleido kun. A. Milukas	1.50
Lietuviškos Pasakos. Spaudon parengė Dr. J. Basanavičius. 262 pusl.	2.00
Mercier Kardinolo gromata apie Patrijotizmą ir Išlaikymą	.05
Moterystė ir šeimyna. Iš vokiškos kalbos vertė J. Gerutis. 41 pusl	.50
Mūsų Socijolistai. Apysaka iš „Kudlamečio“ atsitikimų. Parašė Jonas Kmitas. 57 pusl.	.15
Melagių Dėdė. Vaizdelis iš Dzukų gyvenimo. Parašė Ksaveras Vanagėlis. 27 pusl.	.10
Mūsų Išganytojus Jezaus Kristaus gyvenimas. Naujas pataisytas išleidimas. 209 pusl., su paveikslais	.75
Nekaltybė. Iš vokiško vertė J. Gerutis. 89 pusl.	.25
Ne Mieste Laimė. Prancuziškai parašė Pierre L'Ermite. Lietuviškai vertė Pranaičių Julė. 206 pusl.	1.00
Našlaičiai. Likimas tulos šeimynos. Vertė P. Str. 81 pusl.	.15
Pasikalbėjimas Giesmininko su Lietuva. Vyskupo A. Baranausko Eilės. Kaina	.05
Pasakyk Matužei, Agnieška, Ant Garlaivio. Tris Šatrijos Raganos apysakos.	.15
Pradžia ir išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo. Parašė Vyskupas M. Valančius. 235 pusl.	1.00
Paklydėliai. Kun. J. Geručio. Antras leidimas.	.10
Pikta Dvasia. Latviškai parašė Rudolfas Blaumanis. Lietuviškai vertė Idlargas. 72 pusl.	.25
Patrimpo Laiškai. Kun. Miluko leidimas 1907 m.	.60
Šventųjų Gyvenimai. Skaitymai kiekvienai metų dienai. Su paveikslais. Spaudon parengė kun. A. Milukas. visi 4 tomai	3.50
Drutais audeklo apdarais	4.00
Skuros apdarais	5.00
Skuros apdarais, paaukuotais kraštais	5.50
Šiapus ir anapus grabo. Parašė J. Gerutis. 210 pusl.	.60
Susiskaldėliai. Vaizdelis iš mūsų sodiečių gyvenimo. Parašė J. Gerutis. 62 pusl.	.20

Užprašymus ir pinigus „ŽVAIGŽDĖ“ 3654 Richmond St., Philadelphia, Pa. adresuokit:

ŽVAIGŽDĖS' KNYGYNE GAUNAMOS KNYGOS

Sodžionių Teologija. Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išdėstytas visas Katalikų Teologijos mokslas. 285 pusl.	1.00
Trumpas Katekizmas	.10
Vaičiūčio Eilės. Su velionio plačia biografiija ir paveikslu. 157 pusl.	.75
Valdimerius. Apysaka. 47 pusl.	.10
Pergyventos Valandos (Karvojaus Laiškai). Parašė K. A. K. 140 psl.	.60
Jonukas Karklynas eina Lietuvos pažintų. Parašė Prietelis. 47 psl.	.20
Socijalistai Kas jie? — Iškur atsirado? — Ko nori? Parašė Dr. A. Civinskas. 124 psl.	.15
Gera Išpažintis Verta šv. Komunija. Kun. P. Saurusaičio. psl. 68	.10
Satrijos Raganos, Saulei nusileidžiant, Iš mūsų karionės, Kalėdų Vakaras. 62 psl.	.15

„Zvaigždės“ 1922 metų kompletas	\$2.50
„Zvaigždės“ 1921 „ „	2.50
„Zvaigždės“ 1920 „ „	3.00
„Zvaigždės“ 1919 „ „	3.00
„Zvaigždės“ 1918 „ „	3.00
„Žv.“ 1917 „ „	3.00
„Žv.“ 1916 „ „	3.00
„Žv.“ 1915 „ „	3.00
„Dirvos Žinyno“ kompletai	3.00
„Tėvynės Sargo“ kompletai	5.00

Keliolikos metų „Zvaigždės“ kompletai \$5 kiek vienas.

Užprašymus ir pinigus „ŽVAIGŽDĖ“ 3654 Richmond St.,
adresuokit: Philadelphia, Pa.

